

راهبردی برای گشودن بازار بیمه چین بر روی بیمه گران خارجی [۱]

ترجمه: علی اعظم محمد بیگی

رئیس گروه پژوهش عمومی بیمه

پژوهشکده بیمه

چکیده

بازار بیمه این کشور مورد توجه و بررسی قرار داده است. تحلیل پیامدهای بالقوه قبول افزایش حضور بیمه گران خارجی در این بازار، ارائه پیشنهادهایی به سیاستگذاران بیمه در

این مقاله در چارچوب تحلیل سیاستهای بیمه ای چین، سیاستهای گام به گام آن را برای تسهیل حضور بیمه گران خارجی در

چین و طراحی برنامه اجرایی تفضیلی برای آزاد سازی صنعت بیمه در این کشور، هدفهای این مقاله را تشکیل می دهد.

در چین، صنعت بیمه گسترش بسیار سریعی داشته است. طی سالهای ۹۸-۱۹۸۰ نرخ رشد حق بیمه های دریافتی بسیار فراتر از نرخ رشد ۹/۷ درصدی تولید ناخالص داخلی و به طور متوسط ، ۴۰ درصد در سال بوده است. چنین رشدی نشانه اهمیت بیمه در اقتصاد چین است. هرچند چین بازار بیمه نسبتاً بسته ای دارد، اما این رشد نظر بیمه گران خارجی را برای سرمایه گذاری در چین جلب کرده است. چین در چارچوب اجرای تعهدهای مربوط به الحاق به سازمان جهانی تجارت (WTO) [۲] باید بازار بیمه خود را در آینده نزدیک آزاد نماید. [۳] به فرض آنکه چین چنین تعهدهایی نداده بود، اصلاحات اقتصادی و اجتماعی جاری در این کشور نیاز به صنعت بیمه تجاری توانمند را هر روز بیشتر می کند. هر چند سیاستگذاران چین نگران نحوه رویارویی بیمه گران داخلی با رقبای خارجی هستند، اما با توجه به تجربهای گذشته، حضور خارجیان در بازار بیمه چین می تواند رشد و تنوع فعالیتهای بیمه گری در این بازار

را به دنبال داشته باشد.

این مقاله با هدف طراحی یک راهبرد منسجم برای تنظیم بازار بیمه در سالهای آتی، مسائل تجاری، حقوقی، سیاستگذاری و سیاسی را تحلیل خواهد کرد که باید در برنامه آزادسازی به آن توجه نمود. این تحلیل تاثیر واقعی حضور بیمه گران خارجی در بازار بیمه داخلی را مشخص می کند و نتیجه می گیرد که اولاً ، ورود خارجیان به بازار بیمه چین در کل پیامدهای مثبتی خواهد داشت و ثانیاً بازار بیمه چین باید در آینده نزدیک به روی خارجیان گشوده شود. این مقاله سیاستگذاران را با اقدامهای لازم برای آزاد سازی بازار بیمه کشور آشنا خواهد کرد. هنگام اتخاذ هر نوع سیاست بیمه ای جدید، مسائل روابط عمومی و سیاستی و نیز مسائل مربوط به طراحی و اعمال این سیاستها نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

در پایان، این مقاله راهبرد منسجمی برای اصلاح سیاست بیمه ای و چارچوب حقوقی موجود ارائه خواهد کرد. طبق این راهبرد، دولت چین و جامعه تجاری آن به کمک فعالیتهای قانونگذاری و معطوف به روابط عمومی که به سبک جوامع غربی باشد، می توانند روابط سودمند تری را شکل دهند.

سناریو

به روی خارجیان گشوده شد. هم اکنون حدود ۲۰ نماینده، نمایندگی ۱۱ شرکت بیمه خارجی را در چین بر عهده دارند. اما قابلیت گسترده بازار بیمه در چین، تقاضای سرمایه گذاران خارجی برای اقدامهای بیشتر چین در مسیر افزایش دسترسی به بازار بیمه آن را در پی داشته است. علاوه بر این، در حالی که دولت چین سیاست آزاد سازی " تدریجی و آرام" بازار بیمه داخلی را برگزیده گسترش سریع بیمه در چین، سیاستهای آن برای تنظیم فعالیتهای بیمه ای را تضعیف کرده است.

با تحول ساختاری در اقتصاد چین، دولت یک مجموعه اصلاحات در زمینه رفاه اجتماعی به ویژه در زمینه اصلاح نظام بازنشستگی و خدمات درمانی انجام داده که ضمن افزایش فرصت فعالیت برای شرکتهای بیمه، فشار برای کسب اطمینان از توانایی بیمه گران خصوصی را در پوشش بخش روز افزونی از جمعیت کشور پدید آورده است. "هیئت تنظیم مقررات بیمه" که یک نهاد نظارتی جدید در بازار بیمه چین است، نحوه پشتیبانی کامل از توسعه صنعت بیمه شامل چگونگی گشایش آن به روی رقابت خارجی روز افزون را بررسی می کند.

با توجه به هدف این مقاله، خود را در نقش فرضی کارشناس تحلیلگر هیئت تنظیم مقررات بیمه ای در اداره سیاستها و مقررات بیمه ای، مدیریت مطالعات سیاستگذاری قرار می دهم که وظیفه دارد راهبرد گشایش بازار بیمه چین به روی رقبای خارجی را طراحی کند.

مرور کلی بر بازار بیمه چین

از سال ۱۹۴۹ تا ۱۹۸۸ شرکت بیمه خلق چین، انحصار عرضه بیمه در این کشور را در دست داشته اما از سال ۱۹۸۸ صنعت بیمه چین رشد بسیار سریعی را تجربه کرده و تا سال ۱۹۹۸ حق بیمه های دریافتی به طور متوسط، ۳۹/۶ درصد در سال افزایش یافته است. این رقم در مقایسه با نرخ رشد سالانه ۹/۷ درصدی تولید ناخالص ملی در همین دوره، رقم چشمگیری است.

بیمه در چین بازار بالقوه گسترده ای دارد. در سال ۱۹۹۸، حق بیمه های دریافتی به ۱۲۰ میلیارد یوان رسید و طبق برآورد بانک جهانی، این رقم تا پایان سال ۲۰۰۰ دست کم به ۲۰۰ میلیارد یوان خواهد رسید. در سال ۱۹۹۲ بازار بیمه چین تا حدودی

آنچه نگرانی‌های این هیئت را تشدید می‌کند احتمال الحاق چین به WTO در سال جاری است. این کشور برای تطابق با تعهدهایی که در فرآیند مذاکرات الحاق به WTO داده است، نیاز به راهبرد ویژه ای دارد.

مسائل

طراحی چارچوب سیاستی لازم برای گشودن بازار بیمه چین به روی بیمه گران خارجی با یک مانع اصلی روبروست که بیمه‌گران داخلی را که هنوز به بلوغ نرسیده اند دچار آسیب می‌کند. پیش از هرگونه اقدامی برای آزاد سازی بازار بیمه در چین، باید توسعه سالم صنعت بیمه داخلی مورد توجه قرار گیرد. با وجود این، تجربه چین نشان می‌دهد که افزایش حضور بیمه گران خارجی در بازار چین، برای توسعه کلی صنعت بیمه آن مفید بوده است و چین برای الحاق به WTO ناچار به آزادسازی بازار بیمه خواهد بود. مذاکرات دو جانبه الحاق با آمریکا، کانادا و سایر کشورها به پایان رسیده است و احتمالاً در پایان امسال چین به عضویت کامل WTO درخواهد آمد.

به یقین، اکنون زمان آن است که هیئت یک راهبرد کلان در زمینه افزایش حضور خارجیان در بازار بیمه چین را طراحی کند و

برای این کار مسائل زیر را موردتوجه قراردهد:
صدور پروانه فعالیت: بیمه گران خارجی برای کسب پروانه فعالیت مشمول مقررات داخلی هستند. این فرآیند فاقد شفافیت کافی است و بنابر گزارش های رسیده از شرکتهای خارجی، مقررات ذیربط با تبعیض اعمال می‌شود. آیا هیئت تنظیم مقررات بیمه نیاز به اصلاح مقررات صدور پروانه فعالیت بیمه گری و شفافتر کردن این فرآیند دارد؟

محدودیت‌های جغرافیایی: در حال حاضر بیمه گران خارجی فقط اجازه فعالیت در مناطق شانگهای و گوانگژو را دارند. آیا این مناطق باید به تدریج بیشتر شود تا سایر شهرهای ساحلی یا تمام شهرهای بزرگ و متوسط را در بر گیرد؟

مالکیت: اکنون فقط بیمه گران زندگی در قالب سرمایه گذاری مشترک ۵۰-۵۰ با بیمه گران داخلی اجازه ورود به بازار بیمه چین را دارند. سایر بیمه گران فقط اجازه ایجاد شعبه دارند. هیئت باید معین کند که آیا اجازه حضور بیمه گران غیر زندگی در سرمایه گذاری های مشترک را خواهد داد و در این صورت، حداکثر سهم آنها در سرمایه‌گذاری چقدر خواهد بود.

اقتصادی در صنعت بیمه چین، اطلاعات کلی درباره بازار بیمه در چین، فضای بین‌المللی محاط بر اصلاح سیاست‌های بیمه‌ای در چین و چارچوب حقوقی و سیاستی حاکم بر تنظیم مقررات در صنعت بیمه را عرضه خواهد کرد.

در بخش دوم مسائل تجاری، حقوقی، سیاستی، سیاسی و روابط عمومی که موثر بر توانایی چین در آزادسازی صنعت بیمه است، تحلیل خواهد شد. ادامه این بخش به تحلیل مهم‌ترین مسائل در اجرای سیاست‌های بیمه‌ای اختصاص دارد. در نهایت، بخش سوم یک راهبرد جامع برای آزادسازی بازار بیمه چین پیشنهاد خواهد کرد.

الف. پیشینه صنعت بیمه در چین

با ورود دو شرکت بیمه بریتانیایی به بازار شانگهای در ۱۷۶۴، نخستین بیمه‌نامه در چین به فروش رسید.

در ۱۷۷۵ دفتر کشتیرانی بازرگانان در دولت کینگ، نخستین موسسه بیمه در چین یعنی "دفتر بیمه بازرگانان" را تاسیس کرد و طی یک و نیم قرن بعد، شرکت‌های خارجی انحصار عرضه بیمه در چین را در دست گرفتند. با تشکیل حکومت جمهوری خلق چین در ۱۹۴۹، یک شرکت بیمه دولتی یعنی

محدودیت‌های حوزه فعالیت: هم‌اکنون بیمه‌گران خارجی مجاز به عرضه برخی محصولات و خدمات بیمه‌ای نیستند. برای مثال، آنها اجازه فروش بیمه‌های گروهی به شهروندان چینی را ندارند. آیا گشودن بازار بیمه چین مستلزم اصلاح این سیاست نیست؟

کارگزاران خارجی: مقررات بیمه در چین ضوابطی در مورد فعالیت کارگزاران دارد اما نحوه اعمال این ضوابط در مورد کارگزاران خارجی مشخص نشده است. در واقع، قانون در مورد این کارگزاران مسکوت است و تا آوریل ۱۹۹۹، فقط یک کارگزار خارجی پروانه فعالیت در چین گرفته است.

آیا اصلاح یا تفسیر مجدد این مقررات ضرورت ندارد؟

فرصت‌های سرمایه‌گذاری: بیمه‌گران داخلی و خارجی فقط اجازه سرمایه‌گذاری در سپرده‌های بانکی و اوراق قرضه دولتی را دارند. با افزایش حق بیمه‌های دریافتی، مسئله گسترش فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای آنها بیش از پیش اهمیت می‌یابد.

ساختار مقاله

بخش اول این مقاله علاوه بر ارائه اطلاعات اولیه در مورد تحولات و وضع پارامترهای

شرکت بیمه جمهوری خلق چین تاسیس شد و کلیه بیمه گران خارجی از کشور خارج شدند.

در آوریل ۱۹۸۸، تاسیس شرکت بیمه پینگان در منطقه اقتصادی ویژه شنزن، سلطه انحصاری شرکت بیمه جمهوری خلق چین بر بازار بیمه را پایان بخشید و با تاسیس شرکت بیمه چین پاسیفیک در بندر شانگهای در ۱۹۹۱، زمینه شکل گیری یک بازار بیمه واقعی فراهم شد. در حال حاضر، ۱۳ شرکت بیمه داخلی در چین فعالیت می کنند.

در سپتامبر ۱۹۹۲ شرکت بیمه آمریکایی اینترنشنال گروپ نخستین شرکت بیمه خارجی بود که پس از ۱۹۵۲، پروانه تاسیس شعبه را در چین گرفت و در مدت کوتاهی سایر بیمه گران خارجی از جمله شرکت های زیر به این شرکت پیوستند:

در ۱۹۹۲ شرکت بیمه ژاپنی مرین توکیو پروانه تاسیس شعبه دریافت کرد.

در ۱۹۹۶ شرکت بیمه وینترتور سوئیس دفتری در شانگهای تاسیس کرد و به عنوان نخستین بیمه گر خارجی، به عرضه بیمه های اموال پرداخت.

در نوامبر ۱۹۹۶، شرکت بیمه کانادایی

منولایف و شرکت واردات و صادرات محصولات شیمیایی به طور مشترک شرکت بیمه زنگهنگ را تاسیس کردند که نخستین سرمایه گذاری مشترک در چین بود.

هم اکنون یازده شرکت بیمه خارجی با حدود ۲۰۲ نماینده در چین فعالیت دارند. آخرین شرکت های خارجی وارد شده به بازار بیمه چین عبارتند از جان هانکوک موچوال، لایف، بوستون، نان لایف اشورنس، تورتو، پرودنشال اشورنس و شرکت چاپ. [۴]. ۱۳ شرکت دیگر از ۱۷۰ کشور درخواست پروانه فعالیت کرده اند که هنوز به نتیجه نرسیده است.

ب- مروری بر بازار بیمه

۱- رقابت در بازار

توسعه صنعت بیمه در جمهوری خلق چین را می توان به سه مرحله تقسیم کرد. از ۱۹۴۹ تا مارس ۱۹۸۸، شرکت بیمه جمهوری خلق چین عرضه خدمات بیمه ای را در انحصار داشت. با تاسیس شرکت بیمه پینگان در ۱۹۸۸ و شرکت چین پاسیفیک در ۱۹۹۲، شرکت های بیمه داخلی و خارجی بیشتری وارد بازار شدند و زمینه شکل گیری رقابت واقعی فراهم شد. البته، در سال ۱۹۹۷، حق بیمه های دریافتی سه

شرکت بیمه جمهوری خلق چین، پینگان و چین پاسفیک هنوز بیش از ۹۶ درصد کل حق بیمه بازار بیمه چین را در بر می‌گرفت [۵].

۲- اندازه و قابلیت بازار

هرچند صنعت بیمه چین طی سالهای ۹۸-۱۹۸۰ رشد شتابان ۴۰ درصد در سال را داشته است [۶] اما حق بیمه‌های دریافتی در ۱۹۹۱ هنوز در سطح ۲۳/۴ میلیارد یوان (یا ۲۸۲ میلیون دلار) بوده است. در سال ۱۹۹۷، این رقم به ۱۰۸ میلیارد یوان (یا ۱۳ میلیارد دلار) رسید. ارزش کل دارائی‌های شرکت‌های بیمه نیز به ۱۶۴/۶ میلیارد یوان (یا ۱۹/۸۱ میلیارد دلار) افزایش یافت [۷]. طی پنج ماهه اول سال ۱۹۹۹، کل حق بیمه‌های دریافتی به حدود ۵۳ میلیارد یوان رسید که نشانه ۷/۲۹ درصد رشد نسبت به مدت مشابه در سال گذشته است. طبق برآوردهای بانک جهانی، حق بیمه‌های دریافتی تا پایان سال ۲۰۰۰ به ۲۰۰ میلیارد یوان (حدود ۲۴/۵ میلیارد دلار) خواهد رسید.

صنعت بیمه چین همزمان با رشد شتابان خود، متحول شده است. در ۱۹۹۷، حق بیمه دریافتی در بیمه‌های زندگی برای نخستین بار از بیمه‌های اموال فراتر رفت و به حدود ۶۰

میلیارد یوان (یا ۷/۲ میلیارد دلار) یا ۵۶ درصد کل حق بیمه بازار رسید [۸]. در شهرهای بزرگ چین سهم بیمه‌های زندگی از کل بازار حتی بیشتر است و در شهرهای پکن، شانگهای و گوانگژو به ترتیب به ۸/۷، ۶۴/۷۰ و ۶۰/۵ درصد رسیده است. در پنج ماهه اول سال ۱۹۹۹، از کل حق بیمه ۵۲۸۹۵ میلیون یوانی، ۳۱۲۷۶ میلیون یوان مربوط به بیمه زندگی می‌شد (با رشد ۱۱/۷ درصد نسبت به سال گذشته) و ۲۹۶۲۹ میلیون یوان به بیمه‌های اموال تعلق داشت با رشد ۳/۶ درصد نسبت به سال گذشته [۹]. بی شک بازار بیمه چین قابلیت بالایی دارد. با وجود این، تا امروز این بازار حتی در مقایسه با بازار بیمه در کشورهای در حال توسعه، بکر و دست نخورده مانده است.

تراکم بیمه‌ای: در سال ۱۹۹۵، در مقابل حق بیمه سرانه جهانی ۳۵۷ دلار، در چین این رقم فقط ۶/۱۰ دلار در ۱۹۹۶ بوده است. حق بیمه سرانه ۷/۶۴ دلاری در چین بسیار بیشتر از ۱/۷۰ دلار در هند و در مقابل، بسیار کمتر از رقم ۳۰ دلاری همین شاخص در تایلند بوده است. اگر چین بخواد به رقم ۳۵۷ دلار حق بیمه سرانه جهانی برسد، کل حق بیمه

دریافتی در این کشور باید به ۴۰۰ میلیارد دلار برسد. اما همین رقم نیز در سطح کشورهای توسعه یافته نخواهد بود. برای مثال در ۱۹۹۶، بریتانیا و آمریکا به ترتیب، ۱۷۷۵ و ۲۱۹۱ دلار حق بیمه سرانه داشته اند.

نفوذ بیمه ای: در کشورهای در حال توسعه درآمد حق بیمه به طور متوسط، ۳ تا ۴ درصد GNP است. در ۱۹۹۷، درآمد حق بیمه ۱۰۸ میلیارد یوانی در چین فقط ۱/۴ درصد GNP بوده است. اگر چین بخواهد به میانگین نفوذ بیمه ای ۳/۵ درصدی کشورهای در حال توسعه برسد درآمد حق بیمه آن باید به ۲۶۱ میلیارد یوان افزایش یابد.

بیمه زندگی: هرچند حق بیمه های زندگی در چین هم اکنون حدود ۴۰ درصد کل حق بیمه بازار را تشکیل می دهد، اما این رقم در سطح جهانی در حدود ۵۶/۱ درصد و برای کل کشورهای آسیایی در حدود ۷۷ درصد است.

بیمه های غیرزندگی: ارزش حق بیمه های غیر زندگی در بازار بیمه چین حدود ۶/۵ میلیارد دلار تخمین زده شده است [۱۰].

۳. شرکتهای بیمه خارجی در چین

هرچند شرکت بیمه اینترنشنال گروپ

در مدت سه سال اول ورود به بازار بیمه زندگی شانگهای ۴۵ درصد کل حق بیمه های دریافتی را از آن خود کرده بود [۱۱] اما سهم بیمه گران خارجی در سالهای اخیر به شدت کاهش یافته است. طی سالهای ۹۷-۱۹۹۵ بازار شانگهای ۵۰ درصد رشد در حق بیمه داشته اما سهم بیمه گران خارجی از این بازار از ۲۰ درصد در ۱۹۹۵ به ۱۷ درصد در ۱۹۹۷ تقلیل یافته است. همزمان، سهم این شرکت از بازار بیمه زندگی شانگهای به رقم تخمینی ۱۴ درصد یا ۱/۵ درصد کل حق بیمه بازار چین کاهش یافته است [۱۲]. طبق بررسی موسسه بیمه چین، سهم شرکتهای بیمه توکیو مرین و شرکت وینترتور، از حق بیمه های اموال در منطقه شانگهای به ترتیب ۰/۴۶ و ۰/۱۶ درصد بوده است. در حال حاضر بیمه گران خارجی فقط یک درصد حق بیمه بازار چین را در اختیار دارند.

ج- بازار بیمه چین

۱. آگاهی مصرف کننده و تکرش مردم چین

درباره بازار بیمه

بیشتر مردم چین هنوز از مراقبتهای بهداشتی رایگان، واحد مسکونی ارزان و حقوق بازنشستگی بهره می برند. بنابراین، تعجبی

در برگیرنده بیمه زندگی زمانی، بیمه زندگی و پس انداز، بیمه زندگی گروهی، بیمه گروهی از کارافتادگی، بیمه گروهی حوادث، بیمه حوادث در بزرگراهها، بیمه بازنشستگی کارکنان مؤسسهها، بیمه بازنشستگی انفرادی، بیمه تحصیل و ازدواج فرزندان، بیمه خدمات درمانی بیمارستانی وسایر بیمه های مختلط است.

۳. بازیگران اصلی

گشودن بازار بیمه چین یک عمل پیچیده است که علاوه بر هیئت تنظیم مقررات بیمه، چند سازمان دولتی دیگر در فرآیند تصمیم گیری آن دخیل خواهند بود. این سازمانها عبارتند از:

کنگره ملی چین که قدرت قانونگذاری دارد؛

شورای حکومتی که در بالاترین سطح قوه مجریه قرار دارد؛

وزارت کار و رفاه اجتماعی که در چارچوب افزایش رفاه جامعه چین به مسائل بیکاری می پردازد؛

وزارت بهداشت و درمان که مدیریت امور درمانی در کشور را بر عهده دارد.

علاوه بر این سازمانها، دو بازیگر دیگر در بازار بیمه چین عبارتند از:

ندارد که هنوز بیمه را کالایی غیر ضروری بیندارند. حتی شهروندانی که بیمه را کالایی ضروری می دانند (و معمولاً در شهرهای بزرگ سکونت دارند) فاقد اطلاعات پایه درباره بیمه هستند. طبق نتایج یک بررسی میدانی، فقط ۱۸/۶ درصد پاسخگویان اظهار داشته اند که اطلاعات کافی درباره بیمه دارند [۱۳].

طبق نتایج یک مطالعه موردی در شانگهای، بیشتر چینیها ورود بیمه گران خارجی به چین را مفید تشخیص داده اند و به نظر آنها، مزایای حضور بیمه گران خارجی در بازار بیمه چین بسیار بیشتر از عواقب منفی آن است.

۲. محصولات بیمه ای عرضه شده در بازار بیمه چین

صنعت بیمه در چین مانند سایر کشورهای در حال توسعه، در آغاز بر عرضه بیمه های تجاری مانند بیمه دریایی، آتش سوزی، کالا، حمل و نقل و حوادث تاکید داشته است. اما در حال حاضر بیمه گران مجاز به عرضه هر دو نوع اصلی بیمه یعنی بیمه های اموال و زندگی در بازار بیمه چین هستند. بیمه های اموال شامل بیمه اموال تجاری، اموال خانواده ها، حمل و نقل کالا، وسایل نقلیه موتوری، کشتی و محصولات کشاورزی می شود. بیمه های زندگی

شرکتهای بیمه داخلی که مدعی هستند صنعت بیمه چین هنوز تکامل نیافته است و نیاز به حمایت دارد.

مؤسسه‌های دولتی که بر خلاف گذشته انحصار عرضه بیمه درمانی و بازنشستگی را در دست ندارند و بنابراین، با اشتیاق بسیار، نظاره گر اصلاحات در نظام این‌گونه بیمه‌ها هستند.

د. بازار بین المللی بیمه

از زمان آغاز مذاکرات دور اروگوئه در زمینه "موافقت نامه عمومی تجارت خدمات" که نخستین مجموعه قواعد مربوط به تجارت خدمات در عرصه بین المللی است، بیمه به یکی از موضوعهای مهم در دستور کار مذاکراهای تجارتی بین الملل بدل شده است.

موافقت نامه خدمات مالی در سازمان جهانی تجارت که بیمه را شامل می شود در دسامبر ۱۹۹۷ امضا شد و ۱۰۲ کشور را که ۹۵ درصد بازار بین المللی خدمات مالی را در اختیار دارند، در بر می گیرد.

طبق این موافقت نامه که از مارس ۱۹۹۹ به مرحله اجرا گذاشته شد ۶۰ کشور تعهد داده اند تا بازار بیمه خود را در معرض رقابت خارجی قرار دهند. در حال حاضر، در ۵۵

کشور شرکتهای و شعب بیمه خارجی تا صد در صد مالکیت مجاز به فعالیت هستند و به غیر از کشورهای جمهوری دومینیکن، هندوراس، سریلانکا و تونس ۱۰ کشور دیگر مالکیت خارجی بر بیش از ۵۰ درصد سرمایه این شرکتهای و شعب را مجاز می دانند. در مالزی مالکیت خارجی بر ۵۱ درصد سرمایه شرکتهای بیمه موجود مجاز است اما برای شرکتهای جدید این نسبت حداکثر ۳۰ درصد خواهد بود.

کشورهای توسعه یافته به ویژه آمریکا انعقاد موافقت نامه ۱۹۹۷ را یک موفقیت تاریخی می دانند. شورای بین المللی بیمه که در واشنگتن مستقر است در نامه ای به رئیس جمهور وقت آمریکا، با اعلام این موفقیت، اظهار داشت که این موافقت نامه بیش از ۹۸ درصد تجارت جهانی بیمه در بیش از ۶۰ کشور دنیا را در چارچوب نظام تعهدات تجاری دو جانبه در بر می گیرد [۱۴].

بی شک، کشورهای توسعه یافته در مقایسه با کشورهای در حال توسعه در موقعیت بسیار بهتری برای بهره مندی از منافع موافقت نامه سازمان جهانی تجارت در زمینه بیمه قرار دارند.

پیشنهاد کرده است. در این نظام، منابع دولتی برای برنامه بازنشستگی از مؤسسه های دولتی به مجموعه عرضه کنندگان حقوقی و دولتی این برنامه انتقال خواهد یافت. این امر فرصت خوبی برای فعالیت بیمه گران در عرضه نظام بازنشستگی را فراهم خواهد کرد.

اصلاح خدمات درمانی در مناطق شهری

که نزدیک به ۳۰ درصد جمعیت ۱/۲ میلیارد نفری چین را در بر می گیرد، نظام بیمه درمانی رسمی در قالب نظام دولتی و نظام مؤسسه های دولتی فعالیت می کند. در پایان سال ۱۹۹۷ حدود ۱۴۰ میلیون کارگر و ۶۰ میلیون خانوار تحت پوشش این دو نظام بودند. در مناطق روستایی فقط ۱۲۰ میلیون نفر از کارکنان واحدهای کشاورزی و روستایی تحت پوشش نظام دولتی (و موسوم به نظام درمانی تعاونی) قرار داشتند. حدود ۶۴ درصد جمعیت روستایی هنوز بیمه درمانی ندارند. در ۱۹۹۴، شورای دولتی چین، مطالعه درباره نحوه بهبود استانداردهای کلی خدمات درمانی و اصلاح نظام خدمات درمانی موجود در مناطق شهری را آغاز کرد.

۲- قوانین و مقررات بیمه در چین

گسترش شتابان صنعت بیمه چین در

هرچند چین عضو سازمان جهانی تجارت نیست، اما انتظار می رود تا پایان امسال به عضویت این سازمان درآید. در جریان مذاکرات مربوط به الحاق چین به این سازمان، آزاد سازی بازار بیمه چین یکی از موضوع های مورد علاقه آمریکا و اتحادیه اروپا بوده است.

ه. زمینه حقوقی و سیاستی

۱. اصلاحات دولت چین در زمینه رفاه اجتماعی

دولت چین در چارچوب برنامه کلان بازسازی اقتصاد کشور، اصلاحاتی را در زمینه نظام رفاه اجتماعی انجام داده است. این اصلاحات به نوبه خود، نیاز روز افزونی برای بیمه های شخصی و تجاری پدید می آورد. بیمه های تجاری نقش مهمی در حفظ ثبات اجتماعی در چین ایفا خواهد کرد.

اصلاح نظام بازنشستگی: عواید

بازنشستگی از اولین اجزای نظام تامین اجتماعی بود که هدف اصلاحات قرار گرفت. نظام تامین اجتماعی چین با هدف افزایش ارائه خدمات و منافع اجتماعی از طریق مؤسسه های دولتی طراحی شده بود. اما اکنون با توجه به ناتوانی روز افزون این مؤسسه ها در اجرای این وظیفه، دولت اصلاح نظام بازنشستگی از طریق برنامه نظام بازنشستگی یکپارچه نوین را

مدیریت فعالیت نمایندگان و کارگزاران بیمه منتشر شد.

در چین، مقوله خود نظارتی در صنعت بیمه نیز گسترش سریعی داشته است. در ۱۹۹۴ شعب شرکت‌های بیمه اینترنتشنال گروپ، پینگان و چاینا پاسیفیک، با هدف هماهنگی و اعمال خود نظارتی در بازار بیمه شانگهای، انجمن بیمه گران را تشکیل دادند. تا پایان سال ۱۹۹۷، شرکت‌های بیمه در ۱۹ شهر چین انجمن‌های بیمه گران را برپا کردند.

طبق قوانین و مقررات موجود در چین، شرکت‌ها و نمایندگی‌های بیمه، فعالیت در بیمه‌های اموال و زندگی را باید مستقل از هم انجام دهند. علاوه بر این، طبق "قانون بیمه"، حق بیمه‌های دریافتی را فقط می‌توان در بانک‌ها سپرده‌گذاری کرد یا با آن اوراق قرضه دولتی خریداری کرد یا در صندوق‌های مورد تایید شورای دولتی سرمایه‌گذاری نمود. این قانون، استفاده از حق بیمه‌های دریافتی برای تاسیس مؤسسه‌های عرضه اوراق بهادار یا سرمایه‌گذاری در واحدهای تولیدی را کاملاً ممنوع کرده است. در مورد حضور خارجی‌ان در بازار بیمه چین، قانون بیمه شرایط زیر را قرار داده است:

دهه ۱۹۸۰، دولت را به تنظیم قوانین و مقررات لازم برای تنظیم بازار بیمه و رقابتی‌تر کردن آن واداشت. در ۱۹۹۲، دولت برای تنظیم مقررات مربوط به گشایش آزمایشی بازار بیمه شانگهای به روی بیمه گران خارجی، مجموعه اقدام‌های اجرایی برای شرکت‌های بیمه تاسیس شده با مشارکت سرمایه خارجی را منتشر کرد.

سپس در ۳۰ ژوئن ۱۹۹۵، "قانون بیمه" در چهاردهمین اجلاس کمیته اجرایی هشتمین کنگره خلق چین به تصویب رسید و از اول اکتبر همان سال به اجرا گذاشته شد. مفاد این قانون به تنظیم بازار بیمه داخلی اختصاص دارد و مواردی از آن به فعالیت بیمه گران خارجی مربوط می‌شود. در ۱۹۹۶ مقررات آزمایشی برای مدیریت بیمه شکل گرفت تا بخش نظارتی قانون بیمه ۱۹۹۵ کامل شود.

در سال‌های ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸ در اقدامی که تا حدودی، واکنش به رشد روز افزون نمایندگان دوره‌گرد در برخی صنایع کشور بود، مقررات جدیدی برای کنترل و نظارت بر فعالیت نمایندگان و کارگزاران بیمه به تصویب رسید. در نوامبر ۱۹۹۷ و فوریه ۱۹۹۸ به ترتیب، دو مجموعه مقررات آزمایشی برای

- ۱- شرکت های خارجی برای اخذ پروانه فعالیت باید بیش از ۳۰ سال سابقه فعالیت داشته باشند و برای مدت بیش از دو سال دفتر نمایندگی در چین دایر کرده باشند (دفتری که مجوز فروش بیمه نداشته است) و در پایان سال مالی قبل از درخواست پروانه فعالیت، بیش از ۵ میلیارد دلار دارایی داشته باشند.
  - ۲- شرکت های بیمه خارجی که پروانه فعالیت می گیرند پیش از شروع فروش هر نوع بیمه جدید باید مجوز آن را از دولت چین اخذ نمایند (اخذ این مجوز سه تا شش ماه زمان می برد).
  - ۳- بیمه گران خارجی فقط اجازه فعالیت در مناطق شانگهای و گوانگژو را دارند.
  - ۴- بیمه گران زندگی خارجی در صورت تمایل می توانند پروانه سرمایه گذاری مشترک ۵۰-۵۰ درصد بگیرند. بیمه گران غیر زندگی فقط اجازه تاسیس شعبه خواهند داشت. همچنین، بیمه گران خارجی فقط در بیمه های زندگی یا غیر زندگی می توانند فعالیت داشته باشند.
  - ۵- حق بیمه های دریافتی را فقط می توان در حساب سپرده بانکها یا اوراق قرضه دولتی یا مالی و سایر صندوقهای مصوب شورای دولتی سرمایه گذاری کرد. استفاده از
  - ۶- بیمه گران خارجی فعال در بیمه های اموال و حوادث فقط اجازه قبول کار بیمه ای شرکت های خارجی حاضر در چین را دارند و مجاز به انجام عملیات بیمه ای برای اشخاص و مؤسسه های چینی نیستند.
  - ۷- بیمه گران زندگی خارجی حق فروش بیمه های بازنشستگی یا عرضه بیمه های گروهی به شهروندان چینی را ندارند (سهام این نوع بیمه ها از بازار بیش از ۷۰ درصد است).
  - ۸- سرمایه گذاری خارجیان در شرکت های بیمه چینی حداکثر تا ۵ درصد برای هر شرکت مجاز است و کل سرمایه گذاری خارجی در هر شرکت بیمه چینی نباید از ۲۵ درصد بیشتر شود.
- با وجود وضوح این شرایط، فرآیند اخذ پروانه فعالیت مبهم است و به نظر می رسد درخواست هر شرکت بر مبنای معیارهای متفاوتی ارزیابی شود. طبق گزارشهای موجود، روابط شخصی، میزان پشتیبانی دولت متبوع شرکت مورد نظر و محسوس بودن التزام شرکت مورد نظر به بازار چین (که در شکل

- [9] *Nationwide Financial News; available from [Http://WWW. Web. Lexis-nexis. Com](http://WWW.Web.Lexis-nexis.Com) Internet; accessed July 1.1999*
- [10] *China- opportunities and obstacles for the insurance industry in an emerging country ; CPCU Journal; Spring 1998.*
- [11] *Ibid 4.*
- [12] *Impact of Foreign Insurance Company Entry into the Chinese market; AmCham Insurance Industry Forum; May 1998.*
- [13] *Oixiang sun: china s insurance industry: Contradiction, Challenges and countermeasures 1998.*
- [14] *John Jennings; U.S. insurers hail WTO deal to life world trade barriers; National Underwriter; Chicago.Dec.1997.*
- [15] *Xuesheng Li,The Health Market, The China Business Review; Washington, Nov/ Dec 1998.*
- توزیع منابع به اقتصاد آن انجام می شود (عوامل تعیین کننده در اخذ پروانه فعالیت می باشد. توضیحات:
- [1] *A strategy for opening up the Chinese insurance industry. Dawei Cheng (MACD project MA in Commercial Diplomacy Monterey Institute of International Studies*
- [2] *World Trade Organisation*
- [۳] این مقاله در سال ۲۰۰۰ و پیش از الحاق رسمی چین به WTO نوشته شده است.
- [4] *China s insurance market, available. From [http://www.latelieneews. Com](http://www.latelieneews.Com) accessed 12 Dec. 1998.*
- [5] *Ibid 1.*
- [6] *JingXiao Xue. The progress in Multilateral Negotiations on Financial Services and the Opening up of Chinese Financial Industry; 1998.*
- [7] *New star publishers;Insurance Reform and Development, 1997.*
- [8] *China s reinsurance sector premiums were Yuan 9.6 bil in 1997, available from <http://WWW3.xls.com>. Internet. Accessed Dec.1998.*